

KIBRIS OKURYAZARLIĞININ VE KIBRIS SORUNU ALGISININ İSTATİSTİKSEL ANALİZİ: TÜRKİYE’DEKİ Y KUŞAĞI ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Selim Tüzüntürk
Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Ekonometri Bölümü, Türkiye
selimtuzunturk@uludag.edu.tr

Doç. Dr. Çağatan TAŞKIN
Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü, Türkiye
ctaskin@uludag.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Cem Okan TUNCEL
Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İktisat Bölümü, Türkiye
cotuncel@uludag.edu.tr

Özet

Temel istatistiksel analizler genel olarak iki ana başlıkta toplanabilir. Bunlar: Betimsel İstatistiksel Analiz ve Çıkarımsal İstatistiksel Analiz’dir. Bir araştırmacı olarak, hangi istatistiksel yöntemin, neden ve ne zaman kullanıldığını bilmek önemlidir. Bu çalışmada kısaca bazı temel istatistiksel ayırımlara değinilmiştir. Bu çerçevede, Bursa’daki Üniversite okuyan Y Kuşağı örneklemini “Kıbrıs Okuryazarlığı ve Kıbrıs Sorunu Algısı” konusunda bahsedilen uygun istatistiksel yöntemler ile analiz edilmiştir. Bu araştırmacılara berrak bir istatistiksel bakış açısı kazandırılmasına ve aynı zamanda Türk Y kuşağının Kıbrıs konusundan uzak olup olmadığını sorgulayan hassas bir noktaya temas etmeye olanak tanıdı. Örneklem sonuçlarına göre, Türk Y kuşağı Kıbrıs okuryazarlığının orta düzeyde olduğu ve Türk Y kuşağının Kıbrıs sorunu algısının yüksek olduğu sonuçlarına vardık. Bu sonuçlar Türk Y kuşağının Kıbrıs konusundan uzak olmadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Betimsel İstatistik, Çıkarımsal İstatistik, Kıbrıs Okuryazarlığı, Kıbrıs Sorunu, Y Kuşağı.

STATISTICAL ANALYSIS OF CYPRUS LITERACY AND PERCEPTION OF CYPRUS PROBLEM: THE CASE OF Y GENERATION IN TURKEY

Abstract

Basic statistical analyses generally can be collected under two main titles. These are: Descriptive Statistical Analysis and Inferential Statistical Analysis. As a researcher, to be aware of which statistical method, why and when is used is so important. This study briefly deals with some basic statistical distinctions. In this context, Y generation sample who study university in Bursa was analyzed with the mentioned proper statistical methods on the subject of “Cyprus literacy and perceptions of Cyprus problem”. This enabled us to bring researchers clear statistical perspective and also enabled us to touch a sore point that examines whether the Turkish Y generation is far from the Cyprus subject or not. Based on the sample results, we concluded that Cyprus Literacy of the Turkish Y generation is intermediate and the perception of the Turkish Y generation to the Cyprus problem was high. These results indicate that the Turkish Y generation is not far from the Cyprus subject.

Keywords: Descriptive Statistics, Inferential Statistics, Cyprus Literacy, Cyprus Problem, Y Generation.

1.Giriş

Temel istatistiksel analizler genel olarak “Betimsel Analizler” ve “Çıkarımsal Analizler” olarak iki ana başlık altında toplanabilir. Betimsel Analizler verilerin tablolar, grafikler veya özet istatistikler aracılığıyla betimlenmesi ve özetlenmesi ile ilgilidir. Bu sayede büyük veri kümeleri tek bir tablo, grafik veya özet istatistik ile temsil edilmekte ve herkes tarafından kolay anlaşılabilir bir biçimde sunulmaktadır. Çıkarımsal analizler ise örneklem yardımı ile anakütleye ilişkin çıkarımların yapılması ile ilgilidir (Gürsakal, 2012: 20). Tam sayımın zor olduğu durumlarda anakütlenin özelliklerini en iyi şekilde temsil edecek anakütlenin bir alt kümesi olan örneklem seçilir. Örnekleme dâhil olacak birimleri seçme yöntemine örnekleme denir. İstatistikte olasılığa dayanan (Basit Rassal Örnekleme, Tabakalı Örnekleme, Küme Örnekleme ve Katlı Örnekleme) ve olasılığa dayanmayan örnekleme yöntemleri (Kolayda Örnekleme, Kartopu Örnekleme, Kota Örnekleme vb.) bulunur (Ayrıntılar için bkz. Gürsakal (2009), Serper ve Aytaç (2013)). Özetle, “Çıkarımsal İstatistik” örnekleme ve örnekleme dağılımı temeline dayanır (Gürsakal, 2009: 3).

Betimsel analizlerde, frekans tabloları ve çapraz tablolar tablo ile betimleme ve özetleme işinde kullanılan araçlardır. Tekrar sayılarını gösteren frekansların yanında yüzde değerler de tablolabilir. Çapraz tablolar ve aynı şeyi ifade etmek üzere çift girişimli veya kontenjans tabloları ile aynı tablo üzerinde iki değişken özetlenebilir. Yine betimsel analizlerde grafikler başlığı altında nitel

ve nicel verilerin grafikleri grafik ile betimleme ve özetleme işinde kullanılan araçlardır. Bunlar (Gürsakal, 2012: 173-202):

Nitel verilerin grafikleri:

- Çubuk Diyagramı
- Daire/pasta Diyagramı
- Pareto Diyagramı

Nicel verilerin grafikleri:

- Histogram
- Nokta Diyagramı
- Dal-yaprak Diyagramı
- Kutu-bıyık Diyagramı
- Serpilme Diyagramı

Betimleme ve özetleme işinde kullanılan diğer bir araç ise özet istatistikler veya özet değerler olarak adlandırılan ortalamalar ve değişkenlik ölçüleridir. Verilerin daha çok hangi değerlere eğilimli olduklarını belirleyen ortalamalar ile hangi değerler arasında değiştiklerini belirleyen değişkenlik ölçüleri, verileri betimlemede, özetlemede ve iletmede pratik ve yararlı ölçülerdir (Gürsakal, 2012: 85). Ortalamalar genel olarak iki grupta ele alınmaktadır (Turanlı ve Güriş, 2005:56; Serper, 2010:74; Işığışok, 2011: 23; Gürsakal, 2012:86). Birinci grupta ortalamaların hesaplanmasında serinin bütün birimlerinin kullanıldığı ve duyarlı ortalamalar olarak adlandırılan aritmetik ortalama, kareli ortalama, harmonik ortalama geometrik ortalama ve tartılı ortalama gibi ölçüler yer alır. İkinci grupta ortalamaların hesaplanmasında serinin bütün birimlerinin kullanılmadığı ve duyarlı olmayan ortalamalar olarak adlandırılan mod, medyan, birinci ve üçüncü kartil ve düzeltilmiş ortalama gibi ölçüler yer alır.

Temel istatistiksel analizlerle uğraşan araştırmacılar için çıkarımsal analizlerde hipotez testleri, doğrusal korelasyon ve doğrusal regresyon gibi analizler en temel konulardır. Bu kapsamda hipotez testleri çeşitli kaynaklarda parametrik ve parametrik olmayan yöntemler (non parametrik yöntemler) olarak iki grupta incelenmektedir (Bkz. Işığışok, 2011; Bayram, 2009; Gürsakal, 2009). Parametrik yöntemler veya testler anakütle dağılımına¹ veya anakütle parametrelerine ilişkin varsayımlara dayanan hipotez testlerini içerir. Parametrik olmayan yöntemler veya testler ise dağılım yapısının bilinmediği veya bu varsayımlara dayanmayan hipotez testlerini içerir (Işığışok, 2011: 227). Parametrik ve parametrik olmayan hipotez testlerinin tek örneklem, iki örneklem ve ikiden fazla örneklem (k örneklem) için geliştirilmiş literatürde çok sıklıkla başvurulan eşdeğerleri bulunmaktadır. Bu testlerden parametrik olanların isimleri şöyledir: Z Testi, t Testi, Varyans Analizi (Tek Yönlü ve İki Yönlü). Parametrik

¹ Dağılımlar için bkz. Aytaç, 2004.

olmayan testlerin isimleri ise şöyledir²: Medyan Testi, Wilcoxon İşaretli Sıra Testi, Diziler Testi, Mann Whitney-U Testi, Ki-Kare Bağımsızlık Testi ve Kruskal Wallis H Testi'dir. Çıkarımsal İstatistiksel analizler çerçevesinde ele alınan ve aynı zamanda birlikte değişme olarak ta adlandırılan (Gürsakal, 2009: 353) bir diğer analiz korelasyon analizidir. Bu kapsamda kullanılan birliktelik ölçüleri bir değişken değerindeki değişimin diğer bir değişken değerindeki değişimle olan ilişkisini gösteren ölçülerdir (Oğuzlar, 2007: 59). Pearson, Spearman ve Kendall korelasyon katsayıları bunlardan bazılarıdır. Yine temel Çıkarımsal İstatistiksel analizler çerçevesinde incelenen regresyon analizlerinde iki (ya da daha çok) değişken arasındaki ilişkiyi gösteren regresyon denklemi hem ilişkinin fonksiyonel şeklini gösterir hem de değişkenlerden birinin değeri bilindiğinde diğeri hakkında tahmin yapılmasına olanak tanır (Akdeniz, 2007: 455). Bunlardan bir bağımlı değişken ve bir bağımsız değişkenin analiz edildiği durum basit doğrusal regresyon modeli, bir bağımlı değişken ve birden çok bağımsız değişkenin analiz edildiği durum çoklu doğrusal regresyon modelidir. Regresyon modelinin doğrusal olmayan regresyon modeli gibi uzantıları da vardır.

Bu çerçevede, çalışmanın amacı Bursa'daki Üniversite okuyan Y Kuşağı örneklemi "Kıbrıs Okuryazarlığı ve Kıbrıs Sorunu Algısı" konusunda bahsedilen uygun istatistiksel yöntemler ile analiz edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda hem hangi istatistiksel yöntemlerin, neden ve ne zaman kullanıldığına temas edilmiştir hem de aynı zamanda Türk Y kuşağının Kıbrıs konusundan uzak olup olmadığı sorgulanmıştır. Çalışmanın takip eden ikinci bölümünde kısaca Kıbrıs, Kıbrıs sorunu ve önemi üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde uygulama ve dördüncü bölümde ise bulgular yer almaktadır.

2. Kıbrıs, Kıbrıs Sorunu ve Önemi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), Türkiye Cumhuriyeti halkı tarafından "Yavru Vatan" olarak adlandırılan bir Türk Cumhuriyetidir. Türkiye için Kıbrıs'ın stratejik önemi kadar, Kıbrıslı Türkler ile geliştirilen tarihi ve kültürel bağların değeri de tartışılmazdır (Aktaş ve Tuna, :2013: 10). Bu çerçevede Toraman'ın (2012: 1-3) KKTC ile ilgili yaptığı çalışmasında Kıbrıs adasının tarihi ile ilgili özetle şu bilgilere ulaşılmaktadır:

"Kıbrıs adası Osmanlı Padişahlarından II. Selim döneminde 1571 tarihinde fethedilmiştir. Akdeniz'de Mısır ve Hindistan yolunda önemli bir stratejik konuma

² Parametrik Olmayan Testlerin ayrıntılı bir incelemesi için bkz. Aytaç, 1991; Bayram, 2009; Gürsakal, 2009, Işığçok, 2011.

sahip olan Kıbrıs 19. Yüzyılda batılı devletlerin (özellikle İngiltere'nin) ilgisini çekmeye başlamıştır. I. Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine İngiltere 1914 yılında Kıbrıs'ı resmen ilhak etmiştir. 1959 tarihinde Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuş, Türk ve Rum tarafları eşit statüye sahip kılınmıştır. Böylece Kıbrıs'ta egemenlik Kıbrıs Türk ve Rum halkına devredilmiştir ve Türkiye, Yunanistan ve İngiltere üç garantör devlet olmuştur. Makarios'un Türkleri yok edip Kıbrıs'ı ele geçirme planları ile Türk halkının imha edilme tehlikesi ile karşı karşıya olduğuna işaret etmiştir.”

Bilindiği üzere, adada yaşayan Kıbrıs Türk halkının varlığı tehdit altına girdiğinde dönemin Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Bülent Ecevit ve hükümeti adaya Türk askerlerini göndererek 1974 yılında “Barış Harekâtı” gerçekleştirmiş ve Kıbrıs Türk halkının can güvenliği sağlanmıştır. Kıbrıs'ta Türk kesimine yönelik izolasyon veya ambargo uygulamaları Türkiye'nin gerçekleştirdiği barış hareketından sonra yoğun olarak artmıştır (Reçber, 2013: 55). 15 Kasım 1983 tarihinde KKTC ilan edilmiştir ve KKTC'nin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanı Rauf Denktaş olmuştur. KKTC'nin kuruluşundan günümüze adada yaşayan Türk ve Rum tarafları arasında çeşitli müzakereler gerçekleştirilmiştir. Yakın tarihte Kıbrıs sorununa çözüm planı olarak önerilen “Annan Planı” ortaya atılmıştır. Annan planı, Kıbrıs adasının bağımsız bir devlet olarak birleştirilmesini öngören bir Birleşmiş Milletler planıdır (Tamçelik, 2013: 103). 24 Nisan 2004'te adada yaşayan Türk ve Rum halkının katılımıyla yapılan referandumda Türk'ler Annan planına “Evet” derken Rumlar “Hayır” demişlerdir (Atun, 2013: 47).

Günümüzde KKTC'de büyükelçiliği bulunan ve KKTC'yi resmen tanıyan tek ülke Türkiye'dir (Aktaş ve Tuna, :2013: 12). Buna karşın Güney Kıbrıs Rum Kesimi Avrupa Birliği üyesidir. Kıbrıs sorunu Türkiye Cumhuriyeti'nin gündeminde yer alan öncelikli konulardan biri olarak yerini korumaktadır.

Kıbrıs Adasının ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin tarihini bilmek, sorunu doğru algılamak gelecekte adadaki Türk tarafının haklarının korunması anlamında her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ve her KKTC vatandaşı için büyük önem taşımaktadır. Ayrıca Kıbrıs adasının Akdeniz'in güvenliği açısından en kritik/stratejik konumda olması ve doğalgaz yataklarının üzerinde oturması (Olgun, 2013: 75) da konuyu daha da önemli kılmaktadır. Bu çerçevede, Kıbrıs okuryazarlığının ve Kıbrıs sorunu algısının nicel analizi 1980 ve daha sonra doğanlardan oluşan Türk Y kuşağının Kıbrıs konusuna yakın olup olmadıklarının belirlenmesinde önem göstermektedir.

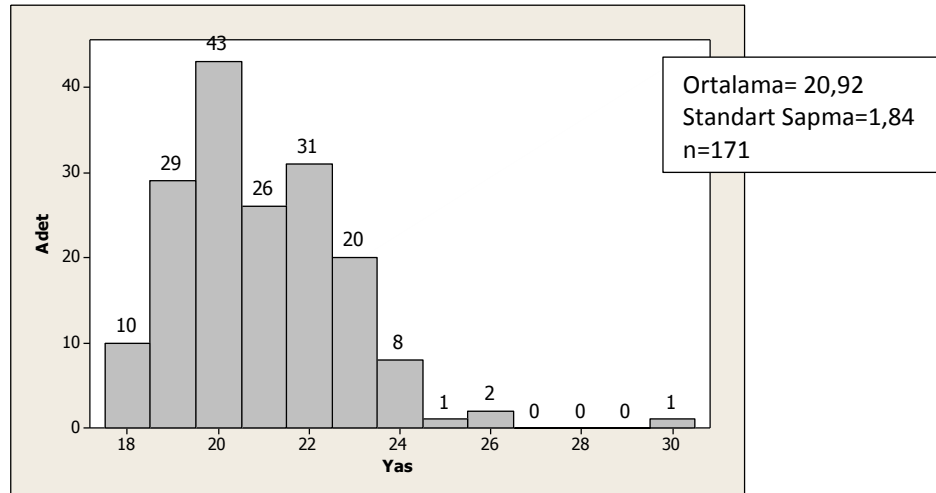
3. Uygulama

Araştırmanın ana kitlesini Bursa il merkezinde yaşayan Y kuşağı (1980 ve daha sonra doğan Üniversite okuyan öğrencilerden oluşan genç nesil) oluşturmaktadır. Araştırmada örnekleme yöntemi olarak, olasılığa dayanmayan örnekleme yöntem grubundan kota örnekleme seçilmiştir. Bu çerçevede Y kuşağını temsil edecek nitelikte Bursa’da halen Uludağ Üniversite’nde okuyan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi kız ve erkek öğrencilerden oluşan bir örneklemden veri toplanmıştır.

Çalışmada İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’ndeki 7 bölümden (İktisat, Maliye, Çalışma Ekonomisi, İşletme, Kamu Yönetimi, Uluslar Arası İlişkiler ve Ekonometri) belirtilen kota kapsamında 171 kişiden veri toplanmıştır. Önal’ın (2012) “Kocaeli Üniversitesi Öğrencilerinde Kıbrıs ve Kıbrıs Sorununa Yönelik Algı” başlıklı araştırmanın sorularından yola çıkarak, önce bu araştırmanın yazarlarından e-mail ile izin alınmıştır, daha sonra sorular üzerinde çeşitli derlemeler yapılarak sorular hazırlanmıştır. Bu sorular 3 ana bölümden meydana gelmektedir. İlk kısımda “Kıbrıs Okuryazarlığı” ile ilgili bilgiyi ölçen 22 test sorusu, ikinci kısımda “Kıbrıs Sorunu Algısı” ile ilgili düzeyi ölçen 18 anket sorusu ve üçüncü kısımda ise öğrencileri tanımaya yönelik demografik 9 soru yer almaktadır. Bu çalışma planı çerçevesinde öncelikle betimsel analizler, daha sonra da çıkarımsal analizler yapılmıştır.

3.1. Betimsel Analizler

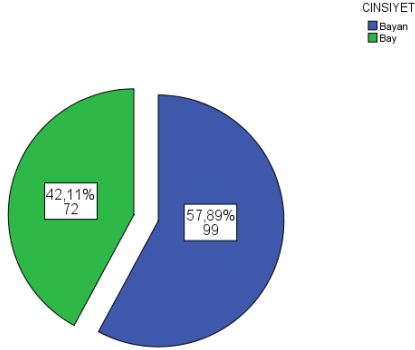
Aşağıdaki grafikte ankete katılan kişilerin yaşlarının histogramı görülmektedir.

Şekil 1. Yaşların Histogramı

Ankete katılan 171 kişinin yaş ortalaması yaklaşık 21'dir. Ankete katılanların çoğunluğu 18 ile 24 yaş arasındaki Y kuşağını temsil eden yaş aralığındaki kişilerdir.

Aşağıdaki grafikte ankete katılan kişilerin cinsiyet dağılımı görülmektedir.

Şekil 2. Cinsiyet Değişkeninin Pasta Diyagramı

Grafik incelendiğinde ankete katılan 171 kişinin 99'unun (%57,9'unun) bayan, 72'sinin (%42,1'sinin) bay olduğu görülmektedir.

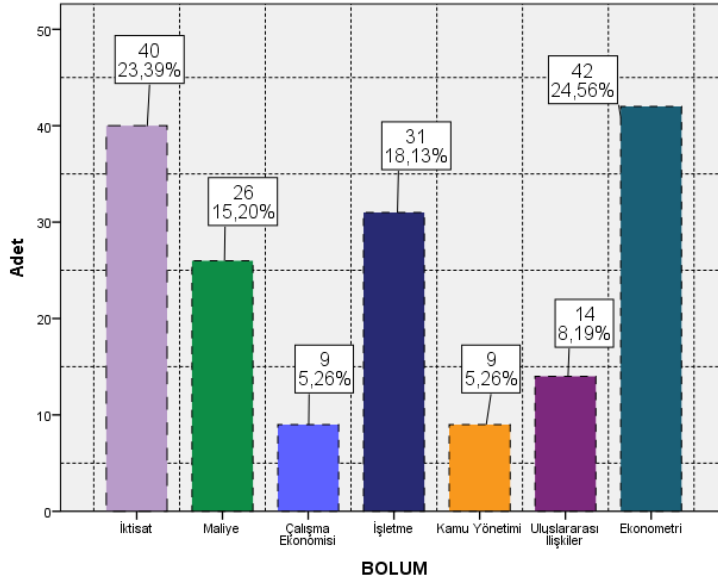
Aşağıdaki tabloda ankete katılan kişilerin mezun oldukları liselere ilişkin frekans tablosu görülmektedir:

Tablo 1. Mezun Olunan Lise'nin Frekans Tablosu

İstatistikler Lise	Frekans	Yüzde
Meslek	17	9,9
Kolej	9	5,3
Anadolu	56	32,7
Düz	87	50,9
İmam Hatip	2	1,2
Toplam	171	100,0

Tablo incelendiğinde ankete katılan 171 kişinin çoğunluğu olan 87 kişinin (%50,3'ünün) Düz Lise mezunu olduğu görülmektedir.

Aşağıdaki grafikte ankete katılan kişilerin Üniversite'de okuduğu bölümlerin dağılımını gösteren çubuk diyagramı görülmektedir.

Şekil 3. Üniversite'deki Bölümün Çubuk Diyagramı

Grafik incelendiğinde ankete katılan 171 kişinin çoğunluğu olan 42 kişinin (%24,56'sının) Ekonometri Bölümünde okuduğu görülmektedir.

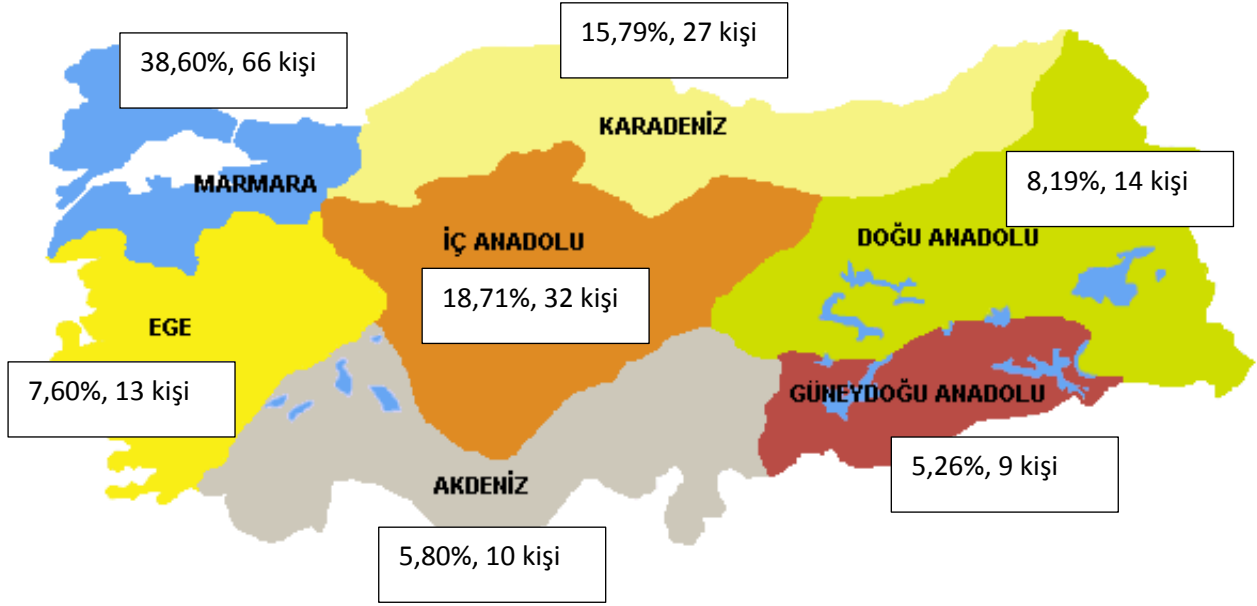
Aşağıdaki tabloda ankete katılan kişilerin cinsiyet ile Gano (Genel Akademik Not Ortalaması) arasındaki çapraz ilişkiyi gösteren çapraz tablo görülmektedir.

Tablo 2. Cinsiyet ile Gano Arasındaki Çapraz Tablosu

	GANO					Toplam
	0,00 - 1,80	1,81 - 2,50	2,51 - 3,00	3,01 - 3,50	3,51 - 4,00	
CINSİYET Bayan	19	42	26	10	2	99
ET Bay	19	31	20	2	0	72
Toplam	38	73	46	12	2	171

Tablo incelendiğinde ankete katılan 171 kişinin çoğunluğu olan 73 kişinin Ganosunun 1,81-2,50 arasında olduğu görülmektedir.

Aşağıdaki grafikte ankete katılan kişilerin memleketlerinin 7 coğrafi bölgeye göre dağılımı görülmektedir.

Şekil 4. Memleketlerin 7 Coğrafi Bölgeye Göre Dağılımı

Grafik incelendiğinde memleketi 7 coğrafi bölgeden de olan bir örneklem ile çalışıldığı görülmektedir. Grafığe göre ankete katılan 171 kişinin çoğunluğu olan 66 kişinin (%38,60'nın) memleketinin Marmara Bölge'sinde yer aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda ankete katılan kişilerin memleketlerinin illere göre dağılımı görülmektedir.

Tablo incelendiğinde 7 bölgeden toplam 48 ilden ankete katılım olduğu görülmektedir. Tabloya göre ankete katılan 171 kişinin çoğunluğu olan 35 kişinin (%20,5'inin) Bursalı olduğu görülmektedir.

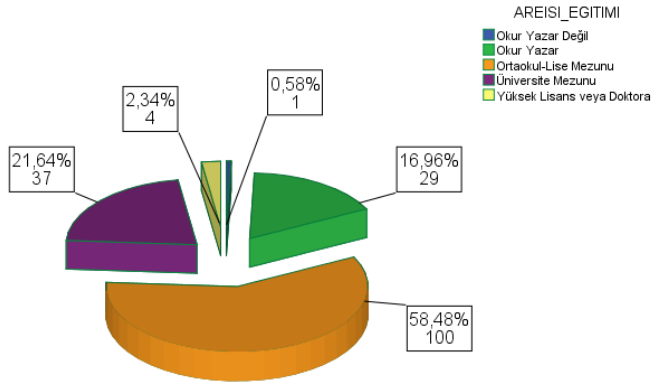
Tablo 3. Memleketlerin İllere Göre Dağılımı

İstatistikler İller	Frekans	Yüzde
Adana	2	1,2
Adıyaman	3	1,8
Amasya	1	,6
Ankara	11	6,4
Antalya	3	1,8
Aydın	2	1,2

Balıkesir	10	5,8
Batman	1	,6
Bayburt	2	1,2
Bilecik	1	,6
Bursa	35	20,5
Çanakkale	2	1,2
Çankırı	1	,6
Çorum	2	1,2
Düzce	1	,6
Eskişehir	3	1,8
Edirne	1	,6
Erzincan	1	,6
Erzurum	6	3,5
Gaziantep	1	,6
Gümüşhane	3	1,8
Giresun	1	,6
Hatay	3	1,8
İstanbul	13	7,6
İzmir	8	4,7
Kırklareli	1	,6
Kırşehir	1	,6
Kars	2	1,2
Kayseri	3	1,8
Kocaeli	1	,6
Konya	2	1,2
Malatya	2	1,2
Manisa	3	1,8
Mardin	3	1,8
Mersin	2	1,2
Muş	2	1,2
Niğde	2	1,2
Ordu	6	3,5
Sakarya	2	1,2
Samsun	3	1,8
Sinop	2	1,2
Sivas	6	3,5

Şanlı Urfa	1	,6
Tokat	4	2,3
Trabzon	2	1,2
Van	1	,6
Yozgat	2	1,2
Zonguldak	1	,6
Toplam	171	100,0

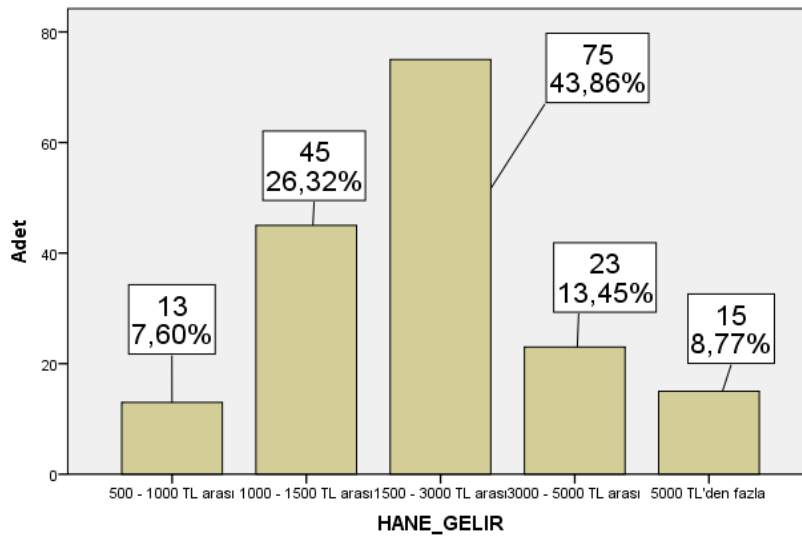
Aşağıdaki grafikte ankete katılan kişilerin aile reislerinin eğitim düzeylerine ilişkin pasta diyagramı görülmektedir.

Şekil 5. Aile Reislerinin Eğitim Düzeylerinin Pasta Diyagramı

Grafik incelendiğinde ankete katılan 171 kişinin çoğunluğu olan 100 kişinin (%58,48'inin) aile reislerinin ortaokul-lise mezunu olduğu görülmektedir.

Aşağıdaki grafikte ankete katılan kişilerin hane halkı gelirlerinin dağılımı görülmektedir.

Şekil 6. Hane halkı Gelirlerinin Çubuk Diyagramı

Grafik incelendiğinde ankete katılan 171 kişinin çoğunluğu olan 75 kişinin (%43,86'sının) hane halkı gelirinin 1500-3000 TL arasında olduğu görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda ankete katılan kişilerin 100 puan üzerinden Kıbrıs Okuryazarlık puanlarının betimsel istatistikleri görülmektedir.

Tablo 4. Kıbrıs Okuryazarlık Puanının Betimsel İstatistikleri

	n	Minimu m	Maksimu m	Ortalama	Standart Sapma
PUAN	171	4,55	81,82	51,4889	16,93513

Tablo incelendiğinde ankete katılan 171 kişinin Kıbrıs Okuryazarlık puanının 100 puan üzerinden ortalama olarak 51,48 olduğu görülmektedir. Bu değer, örneklem sonuçlarına göre Türk Y Kuşağının Kıbrıs okuryazarlığının orta düzeyde olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca 171 kişi içinde en zayıf okuryazarlık puanına sahip kişinin puanı 4,55 iken en yüksek okuryazarlık puanına sahip kişinin puanı ise 81,82'dir.

Aşağıdaki tabloda "Kıbrıs Sorunu Algısı" sorularına verilen yanıtlar görülmektedir.

Tablo 5. Kıbrıs Sorunu Algısının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	1 Kesinlikle Katılmıyorum	2 Katılmıyorum	3 Kararsızım	4 Katılıyorum	5 Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
1.Kıbrıs Sorununda'' Türkiye'nin garantörlüğü Kıbrıs Türk halkının geleceği için çok önemlidir.	8 (%4,7)	10 (%5,8)	22 (%12,9)	62 (%36,3)	69 (%40,4)	4
2.Kıbrıs Sorunu'' Türkiye için çözülmesi gereken önceliği olan bir konudur.	6 (%3,5)	18 (%10,5)	21 (%12,3)	74 (%43,3)	52 (%30,4)	3,9

3.Güney Kıbrıs Rum kesiminin Avrupa Birliğinin tam üyesi olması Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin de Avrupa Birliğine üye olmasını gerektirir.	14 (% 8,2)	35 (%20,5)	37 (%21,6)	44 (%25,7)	41 (%24)	3,4
4.Günümüze kadar görev alan Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinin izlediği politikalar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarının haklarını gözetecek nitelikte iyi politikalarlardır.	12 (%7)	34 (%19,9)	59 (%34,5)	56 (%32,7)	10 (%5,8)	3,1
5.Kıbrıs Sorununun” en uygun çözümü iki bölgeyi ortak yönetilen bir federasyon kurmaktır.	21 (%12,3)	38 (%22,2)	40 (%23,4)	56 (%32,7)	16 (%9,4)	3
6.Annan planı çerçevesinde yapılan referandumda, plan Rumlar tarafından reddedilirken Türk halkı tarafından kabul edilmesi, çözümsüzlüğün	12 (%7)	17 (%9,9)	34 (%19,9)	53 (%31)	55 (%32,2)	3,7

Türk halkı tarafından kaynaklanmadığının kanıtı olmuştur.						
7.Güney Kıbrıs Rum tarafı ile İsrail'in doğu Akdeniz'de doğalgaz ve petrol arama faaliyetleri Türkiye'nin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin enerji güvenliği açısından olumsuzdur.	18 (%10,5)	12 (%7)	34 (%19,9)	68 (%39,8)	39 (%22,8)	3,6
8.Güney Kıbrıs Rum tarafının Avrupa Birliğine tam üye olması Türkiye Cumhuriyetinin Avrupa Birliğine tam üyelik sürecini baltalamaktadır.	13 (%7,6)	39 (%22,8)	55 (%32,2)	41 (%24)	23(% 13,5)	3,1
9.Günümüze kadar görev alan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti hükümetlerinin izlediği politikalar adada yaşayan her iki halkın huzur içinde yaşamasına yönelik barışçıl politikalaradır.	10 (%5,8)	21 (%12,3)	51 (%29,8)	66 (%38,6)	23 (%13,5)	3,4
10.Güney Kıbrıs Rum kesimi "Kıbrıs	13 (%7,6)	16 (% 9,4)	53 (% 31)	56(% 32,7)	33(% 19,3)	3,5

Sorununun” çözümüne yönelik ENOSİS politikasını (Kıbrıs Adasının tamamının Yunanistan’a bağlanması) gerçekleştirmek niyetindedir.						
11. Güney Kıbrıs Rum kesimi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarının asimile olmasını (kendine uydurmak) istemektedir.	8 (%4,7)	20 (%11,7)	37 (%21,6)	58(% 33,9)	48(% 28,1)	3,7
12. Güney Kıbrıs Rum kesimi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile barış içinde yaşamak istemektedir.	<u>46 (%26,9)</u>	<u>44 (%25,7)</u>	51 (%29,8)	27 (%15,8)	3 (%1,8)	2,4
13. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti “Kıbrıs Sorunu” çözümüne yönelik ortak kararlar alarak hareket etmelidir.	6 (% 3,5)	12 (%7)	17 (%9,9)	70(% 40,9)	66 (%38,6)	4
14. Birleşmiş Milletler “Kıbrıs Sorununun” çözümünde iki tarafa eşit yaklaşan objektif bir rol	8 (%4,7)	5 (%2,9)	12 (% 7)	55 (%32,2)	91(%53,2)	4,3

alması gerekir.						
15. “Kıbrıs Sorununun” çözümü Yunanistan’ın tutumuna bağlıdır.	16 (%9,4)	38 (%22,2)	46 (%26,9)	50 (%29,2)	21(%12,3)	3,1
16. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine uygulanan izolasyonlar (KKTC uçaklarının başka ülke topraklarına inememesi, KKTC futbolunun yabancı ülke takımları ile müsabakalara katılamaması vb.) kaldırılmalıdır.	9 (%5,3)	11 (%6,4)	32 (%18,7)	45 (%26,3)	74(%43,3)	4
17. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki Üniversitelerde 68 farklı ülkeden öğrencilerin okuması, Üniversitelerin Avrupa Üniversiteler Birliğinin tam üyesi olması ve böylece eğitim alındaki izolasyonların sona ermesi memnuniyet vericidir.	8 (%4,7)	12 (%7)	31(%18,1)	73 (%42,7)	47(%27,5)	3,8

18. Türkiye dış politika alanında tüm dünyada sözü dinlenen bir ülkedir.	43 (%25,1)	54 (%31,6)	41 (%24)	21 (%12,3)	12 (%7)	2,4
---	------------	-------------------	----------	------------	---------	-----

Tablodaki 2. ile 6. Sütunlar arasındaki “Kıbrıs Sorunu Algısı” sorularına çoğunluğun verdiği yanıtlar görülmektedir. En son sütunda ise 1-5 arasında verilen yanıtların ortalamaları görülmektedir. Bu sonuçlar Y Kuşağının algısının yüksek olduğuna işaret etmektedir.

3.2. Çıkarımsal Analizler

Aşağıdaki tabloda Kıbrıs Okuryazarlık puanının derecelere göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 6. Kıbrıs Okuryazarlık Puanının Derecelere Göre Dağılımı

İstatistikler Derece	Frekans	Yüzde
Çok Zayıf Düzeyde (0-20 puan arası)	5	2,9
Zayıf Düzeyde (21-40 puan arası)	39	22,8
Orta Düzeyde (41-60 puan arası)	62	36,3
İyi Düzeyde (61-80 puan arası)	59	34,5
Çok İyi Düzeyde (81-100 puan arası)	6	3,5
Toplam	171	100,0

Tablo incelendiğinde ankete katılan 171 kişinin Kıbrıs Okuryazarlık puanlarının çoğunluğu olan 62 kişinin (%36,3'ünün) orta düzeyde bir Kıbrıs okuryazarlığına sahip olduğu görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda yukarıdaki kategoriler ile tanımlanan Kıbrıs Okuryazarlık puanı değişkeni ile ilişkili olabileceği düşünülen diğer kategorik değişkenler arasındaki ilişkilerin test istatistikleri, p-değerleri ve test sonucunda verilen kararlar görülmektedir.

Tablo 7. Ki-kare Bağımsızlık Testleri

Hipotezler	Pearson Ki- Kare Test İstatisti ği	p- değeri	Karar
H ₀ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile cinsiyet arasında ilişki yoktur. H ₁ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile cinsiyet arasında ilişki vardır.	21,062	0,000	p < α=0,05 H₀ red edilir.
H ₀ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Lise türü arasında ilişki yoktur. H ₁ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Lise türü arasında ilişki vardır.	34,377	0,005	p < α=0,05 H₀ red edilir.
H ₀ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Okuduğu Bölüm arasında ilişki yoktur. H ₁ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Okuduğu Bölüm arasında ilişki vardır.	36,454	0,050	p ≥ α=0,05 H ₀ red edilemez.
H ₀ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile GANO arasında ilişki yoktur. H ₁ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile GANO arasında ilişki vardır.	19,199	0,258	p ≥ α=0,05 H ₀ red edilemez.
H ₀ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Coğrafi Bölgeler arasında ilişki yoktur. H ₁ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Coğrafi Bölgeler arasında ilişki vardır.	17,735	0,816	p ≥ α=0,05 H ₀ red edilemez.
H ₀ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Aile Reisinin Eğitim Düzeyi arasında ilişki yoktur. H ₁ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Aile Reisinin Eğitim Düzeyi arasında ilişki	13,944	0,603	p ≥ α=0,05 H ₀ red edilemez.

vardır.			
H ₀ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Hane Halkı Geliri arasında ilişki yoktur. H ₁ : Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Hane Halkı Geliri arasında ilişki vardır.	8,652	0,927	$p \geq \alpha=0,05$ H ₀ red edilemez.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde 7 adet hipotez testinden ilk iki testte sıfır hipotezi reddedilmektedir ve sırasıyla şu sonuçlara varılmaktadır: Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile cinsiyet arasında ilişki vardır. Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Lise türü arasında ilişki vardır. Diğer beş testte sıfır hipotezi reddedilmemektedir ve sırasıyla şu sonuçlara varılmaktadır: Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Okuduğu Bölüm arasında ilişki yoktur. Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile GANO arasında ilişki yoktur. Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Coğrafi Bölgeler arasında ilişki yoktur. Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Aile Reisinin Eğitim Düzeyi arasında ilişki yoktur. Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Hane Halkı Geliri arasında ilişki yoktur.

Kıbrıs Okuryazarlık puanının sırasıyla cinsiyete göre, Lise türüne göre, Üniversitede okuduğu bölüme göre, GANO'ya göre, Coğrafi Bölgelere göre, aile reisinin eğitim düzeyine göre ve hane halkı gelirine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için öncelikle 171 kişinin 100 puan üzerinden Kıbrıs Okuryazarlık puanlarının normal dağılıma uygun olup olmadıkları test edilmelidir. Bunun için gerekli olan hipotezler ve hesaplanan test istatistikleri ile bunlara ait p-değerleri şöyledir: H₀: Kıbrıs Okuryazarlık puanı normal dağılmaktadır ve H₁: Kıbrıs Okuryazarlık puanı normal dağılmamaktadır.

Tablo 8. Normallik Testleri

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	sd	p-değeri	İstatistik	sd	p-değeri
Kıbrıs Okuryazarlık Puanı	,083	171	,006	,976	171	,004

Tablo incelendiğinde, Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk normallik testlerinin her ikisinde de $p < \alpha=0,05$ olduğu için H₀ hipotezi red edilir. Kıbrıs Okuryazarlık puanı normal dağılmadığı sonucuna varılır. Bu sonuç, yukarıda bahsedilen farklılıkların var olup olmadığı parametrik olmayan testler (Mann-Whitney U Testi ve Kruskal Wallis H Testi) ile test edileceğine işaret eder.

Aşağıdaki tabloda Kıbrıs Okuryazarlık puanının cinsiyete göre, Lise türüne göre, Üniversitede okuduğu bölüme göre, GANO'ya göre, Coğrafi Bölgelere göre, aile reisinin eğitim düzeyine göre ve hanehalkı gelirine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ilgili hipotezler, test isimleri, test istatistikleri, p-değerleri, test sonucunda verilen kararlar ve varsa farklılığı yaratan kategoriler görülmektedir.

Tablo 9. Parametrik Olmayan Hipotez Testleri

Hipotezler	Test	Test İstatistiği	P-değeri	Karar	Farklılığı Yaratan Kategori																		
<p>H₀: Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı Cinsiyete göre farklılık göstermemektedir.</p> <p>H₁: Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı Cinsiyete göre farklılık göstermektedir.</p>	Mann-Whitney-U	1961,0	0,000	p < α=0,05 H₀ red edilir.	<table> <tr> <td>Cinsiyet</td> <td>n</td> <td>Ortalama Sıra</td> </tr> <tr> <td>Bayan</td> <td>99</td> <td>69,81</td> </tr> <tr> <td>Bay</td> <td>72</td> <td>108,26</td> </tr> </table>	Cinsiyet	n	Ortalama Sıra	Bayan	99	69,81	Bay	72	108,26									
Cinsiyet	n	Ortalama Sıra																					
Bayan	99	69,81																					
Bay	72	108,26																					
<p>H₀: Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı Lise türüne göre farklılık göstermemektedir.</p> <p>H₁: Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı Lise türüne göre farklılık göstermektedir.</p>	Kruskall Wallis H	14,906	0,005	p < α=0,05 H₀ red edilir.	<table> <tr> <td>Lise</td> <td>n</td> <td>Ortalama Sıra</td> </tr> <tr> <td>Meslek</td> <td>17</td> <td>56,26</td> </tr> <tr> <td>Kolej</td> <td>9</td> <td>61,61</td> </tr> <tr> <td>Anadolu</td> <td>56</td> <td>101,37</td> </tr> <tr> <td>Düz</td> <td>87</td> <td>85,28</td> </tr> <tr> <td>İmam Hatip</td> <td>2</td> <td>49,75</td> </tr> </table>	Lise	n	Ortalama Sıra	Meslek	17	56,26	Kolej	9	61,61	Anadolu	56	101,37	Düz	87	85,28	İmam Hatip	2	49,75
Lise	n	Ortalama Sıra																					
Meslek	17	56,26																					
Kolej	9	61,61																					
Anadolu	56	101,37																					
Düz	87	85,28																					
İmam Hatip	2	49,75																					
<p>H₀: Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı Üniversitede okuduğu bölüme göre farklılık göstermemektedir.</p> <p>H₁: Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı Üniversitede okuduğu bölüme göre farklılık göstermektedir.</p>	Kruskall Wallis H	26,617	0,000	p < α=0,05 H₀ red edilir.	<table> <tr> <td>Bölüm</td> <td>n</td> <td>Ortalama Sıra</td> </tr> <tr> <td>İktisat</td> <td>40</td> <td>70,71</td> </tr> <tr> <td>Maliye</td> <td>26</td> <td>97,50</td> </tr> <tr> <td>Çalışma Ekonomisi</td> <td>9</td> <td>91,61</td> </tr> <tr> <td>İşletme</td> <td>31</td> <td>65,10</td> </tr> <tr> <td>Kamu Yönetimi</td> <td>9</td> <td>50,78</td> </tr> </table>	Bölüm	n	Ortalama Sıra	İktisat	40	70,71	Maliye	26	97,50	Çalışma Ekonomisi	9	91,61	İşletme	31	65,10	Kamu Yönetimi	9	50,78
Bölüm	n	Ortalama Sıra																					
İktisat	40	70,71																					
Maliye	26	97,50																					
Çalışma Ekonomisi	9	91,61																					
İşletme	31	65,10																					
Kamu Yönetimi	9	50,78																					

					Uluslararası İlişkiler 14 110
					Ekonometri 42
					107,07
H ₀ : Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı GANO'ya göre farklılık göstermemektedir. H ₁ : Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı GANO'ya göre farklılık göstermektedir.	Kruskall Wallis H	4,485	0,344	$p \geq \alpha=0,05$ H ₀ red edilemez.	-
H ₀ : Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı 7 Coğrafi Bölgeye göre farklılık göstermemektedir. H ₁ : Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı 7 Coğrafi Bölgeye göre farklılık göstermektedir.	Kruskall Wallis H	6,614	0,358	$p \geq \alpha=0,05$ H ₀ red edilemez.	-
H ₀ : Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı aile reisinin eğitim düzeyine göre farklılık göstermemektedir. H ₁ : Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı aile reisinin eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir.	Kruskall Wallis H	8,065	0,089	$p \geq \alpha=0,05$ H ₀ red edilemez.	-

<p>H_0: Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı hane halkı gelirin'e göre farklılık göstermemektedir.</p> <p>H_1: Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı hane halkı gelirin'e düzeyine göre farklılık göstermektedir.</p>	<p>Kruskall Wallis H</p>	<p>0,411</p>	<p>0,982</p>	<p>$p \geq \alpha=0,05$ H_0 red edilemez.</p>	<p>-</p>
--	----------------------------------	--------------	--------------	---	----------

Yukarıdaki tablo incelendiğinde 7 adet hipotez testinden ilk üç testte sıfır hipotezi reddedilmektedir ve sırasıyla şu sonuçlara varılmaktadır: Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı Cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı Lise türüne göre farklılık göstermektedir. Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı Üniversitede okuduğu bölüme göre farklılık göstermektedir. Bu sonuçlara göre farklılığı yaratan kategorilerin belirlenmesi için yukarıdaki tablodaki son sütun incelendiğinde sırasıyla şu sonuçlara varılır: Cinsiyete göre ortalama sıra değeri bayanlara yüksek olan bayların farklılığı yaratan kategori olduğu söylenebilir. Lise türüne göre ortalama sıra değeri diğerlerine göre yüksek olan Anadolu Lisesi mezunlarının farklılığı yaratan kategori olduğu söylenebilir. Üniversitede okuduğu bölüme göre ortalama sıra değeri diğerlerine göre yüksek olan Uluslararası İlişkiler bölümünün farklılığı yaratan kategori olduğu söylenebilir. Diğer dört testte sıfır hipotezi reddedilmemektedir ve sırasıyla şu sonuçlara varılmaktadır: Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı GANO'ya göre farklılık göstermemektedir. Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı 7 Coğrafi Bölgeye göre farklılık göstermemektedir. Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı aile reisinin eğitim düzeyine göre farklılık göstermemektedir. Kıbrıs Okur Yazarlığı Puanı hane halkı gelirine göre farklılık göstermemektedir.

4. Bulgular

Bu çalışmada, Y kuşağını temsil edecek nitelikte Bursa'da halen Uludağ Üniversite'nde okuyan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi kız ve erkek öğrencilerden oluşan 171 öğrenciden meydana gelen örneklemde elde edilen veriler doğrultusunda çeşitli betimsel ve çıkarımsal analizler yapılmıştır. Öğrencilerin çoğunluğu düz lise mezunu olup, çalışmaya cinsiyete göre yaklaşık olarak eşit sayıda katılım olmuştur. Çoğunluğun Ganosu 1,81 ile 2,50 arasında olan öğrencilerin memleketleri Türkiye'deki 7 coğrafi bölge içinde ağırlıklı olarak Marmara bölgesi olmakla birlikte, 48 farklı il olmak üzere her bölgeden öğrencinin katılımı gerçekleşmiştir. Öğrencilerin aile reislerinin çoğunluğu ortaokul-lise mezunudur ve hane halkı gelirleri 1500-3000 TL arasındadır.

Kıbrıs okuryazarlığı ile ilgili 22 test sorusuna verilen doğru cevaplar doğrultusunda 100 puan üzerinden değerlendirilen 171 öğrencinin başarı ortalaması 51,46 puan olarak hesaplanmıştır. Bu değer, örneklem sonuçlarına göre, Türk Y kuşağı Kıbrıs okuryazarlığının orta düzeyde olduğuna işaret etmektedir. Türk Y kuşağının Kıbrıs sorunu algısını ölçmeye yönelik 18 anket sorusuna verilen cevaplar Türk Y kuşağının Kıbrıs sorunu algısının yüksek olduğuna işaret etmektedir. Bu sonuçlar Türk Y kuşağının Kıbrıs konusundan uzak olmadığını göstermektedir.

Ki-kare Bağımsızlık testleri sonucunda Kıbrıs okuryazarlık Puanı ile cinsiyet arasında ilişki olduğu ve Kıbrıs Okuryazarlık Puanı ile Lise türü arasında ilişki olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Mann-Whitney U testi sonucunda Kıbrıs okuryazarlık puanının cinsiyete göre farklılık gösterdiği ve farklılığı bay öğrencilerin yarattığı sonucuna varılmıştır.

Kruskall Wallis H testleri sonucunda: Kıbrıs okuryazarlık puanının lise türüne göre farklılık gösterdiği ve farklılığı Anadolu Lisesi mezunlarının yarattığı sonucuna varılmıştır. Kıbrıs okuryazarlık puanının öğrencinin Üniversitede okuduğu bölüme göre farklılık gösterdiği ve farklılığı Uluslararası İlişkiler bölümünün yarattığı sonucuna varılmıştır.

Kaynakça

- AKDENİZ, Fikri, (2007), Olasılık ve İstatistik, Nobel Kitabevi, Adana.
- AKTAŞ Hayati ve Çağla Tuna, (2013), KKTC'nin Türk ve İslam Dünyasına Açılımı, 2012 Kuzey Kıbrıs Gelecek Vizyonu Çalıştay Bildiriler Kitabı, Eko Avrasya Yayınları, Ankara, s.9-30.
- AYTAÇ Mustafa, (1991), Uygulamalı Parametrik Olmayan İstatistik Testleri, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa.
- AYTAÇ Mustafa, (2004), Matematiksel İstatistik, Ezgi Kitabevi, Bursa.
- ATUN Ata, (2013), Kıbrıs Müzakerelerinde Son Durum, 2012 Kuzey Kıbrıs Gelecek Vizyonu Çalıştay Bildiriler Kitabı, Eko Avrasya Yayınları, Ankara, s. 41-52.
- BAYRAM Nuran, (2009), Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi, Ezgi Kitabevi, Bursa.
- GÜRSAKAL Necmi, (2009), Çıkarımsal İstatistik Minitab-SPSS Uygulamalı, Dora, Bursa.
- GÜRSAKAL Necmi, (2012), Betimsel İstatistik Minitab-SPSS Uygulamalı, Dora, Bursa.
- İŞİĞİÇOK Erkan (2011), Altı Sigma Kara Kuşaklar İçin Hipotez Testleri Yol Haritası, Marmara Kitabevi, Bursa.
- OĞUZLAR Ayşe, (2007), İstatistiksel Veri Analizi 1 SPSS ve MINITAB Uygulamalı, Ezgi Kitabevi, Bursa.
- OLGUN Ergün, (2013), Doğu Akdeniz'de Hidrokarbon Politikaları ve Kıbrıs, 2012 Kuzey Kıbrıs Gelecek Vizyonu Çalıştay Bildiriler Kitabı, Eko Avrasya Yayınları, Ankara, s. 75-80.
- ÖNAL Buket, (2012), Kocaeli Üniversitesi Öğrencilerinde Kıbrıs ve Kıbrıs Sorununa Yönelik Algı, Doğu Akdeniz Üniversitesi 8. Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi, 25-27 Nisan.

SERPER Özer (2010), Uygulamalı İstatistik, Ezgi Kitabevi, Bursa.

SERPER Özer ve Aytaç, Mustafa, (2013), Örnekleme, Ezgi Kitabevi, Bursa.

REÇBER Kamuran, (2013), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne İzolasyon Politikalarının Uygulanmasının Uluslararası Hukuk Açısından Değerlendirilmesi, 2012 Kuzey Kıbrıs Gelecek Vizyonu Çalıştayı Bildiriler Kitabı, Eko Avrasya Yayınları, Ankara s. 53-74.

TAMÇELİK Soyalp, (2013), Kıbrıs'ta Çözüm için Ortaya Çıkan Gali ve Annan Planlarının Temel Özellikleri, 2012 Kuzey Kıbrıs Gelecek Vizyonu Çalıştayı Bildiriler Kitabı, Eko Avrasya Yayınları, Ankara, s. 81-140.

TORAMAN Ali, (2012), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Türk Tarihi Araştırmaları, Türk Dünyası Serisi: KKTC.

TURANLI Münevver ve Güriş, Selahattin, (2005), Temel İstatistik, DER Yayınları, İstanbul.